ਤਤਕਰਾ

੧.	ਏਹ ਕੁਟੰਬ ਤੂ ਜਿ ਦੇਖਦਾ	੨
੨.	ਕੱਚਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਰਿਸ਼ਤਾ	੩
੩.	ਬਲਸ਼ਾਲੀ ਬੀਬੀ	੫
੪.	ਜੀਵਨ ਬਦਲ ਗਏ	੮
੫.	ਧੰਨ ਗੁਰੂ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ	੧੧
੬.	ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕੀਰਤਨ – ਵਾਹ	੧੨
੭.	ਸੁਣੀ ਸੁਣਾਈ ਗੱਲ ਤੋਂ ਤੋਬਾ	੧੩
੮.	ਕਰਨਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੱਡ–ਬੀਤੀ	੧੯
੯.	ਸੋਹਣਾ ਮਨੁੱਖ	੨੧
੧੦.	ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਹਿਰਾਵਾ	੨੮
੧੧.	ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵਲੋਂ	੩੨

1. ਏਹ ਕੁਟੰਬ ਤੂ ਜਿ ਦੇਖਦਾ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੋਸਤ ਹੈ। ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ, ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਿਲਣ ਗਿਆ। ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰੇਲੂ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੇ ਵੈਰਾਗੀ ਅਵੱਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੀ - "ਬਹੁਤ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਨੇ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦੇਣ, ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਤਿੰਨੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਮੇਰੀ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ, ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਮਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਮੇਰਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਾ ਪੜਚੋਲਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਰਾਂ ਜਾਂ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ? ਜੇ ਨਾਂ ਕਰਾਂ ਤੇ ਨਾਂ ਕਹਾਂ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ?"

ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਯਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਵਾਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ।

"ਉਹ ਭਾਈ, ਤੁਸੀਂ ਜਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮੂੜ੍ਹ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇ।"

ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਆਪਾ ਉਛਲ-ਉਛਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੇਖ ਕੇ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੜੇ

ਧੀਰਜ ਭਰੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ - "ਗੁਰਬਾਣੀ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਫਸਣਾ, ਕੀ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਮੂਰਖ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਐਸੇ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਹਾਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੋਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਐਸੀ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸੋਚ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਟੁੰਬ ਦਿੱਤਾ।

2. ਕੱਚਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਾਕਫ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਆਪ ਤਾਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਰੀਫਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੱਸ ਕੇ ਥੋੜੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ "ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਮੈਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਪਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਘੱਟ ਹੀ ਸੁਣੀ ਹੈ, ਜਰੂਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ।"

ਮੇਰੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੇ ਉਹ ਬੀਬੀ ਦੇ ਵੈਰਾਗੀ ਅੱਥਰੂ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਸੱਚੀਂ, ਉਹ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਇਨਸਾਨ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੈਂ ਔਗੁਣਾਂ ਭਰੀ ਵੀ ਤਰ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ, ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ, ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਤੇ ਕਾਫੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ, ਵਰ ਲੱਭਿਆ ਤੇ ਮੇਰਾ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ

ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਹ ਧਰਮ ਵੱਲੋਂ ਕੋਰੇ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਫ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਉ, ਜੇ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲਉ, ਆਪਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਪਰ ਮੈਂ ਅਭਾਗੀ, ਫੈਸ਼ਨਾ ਪੱਟੀ, ਦੁਨਿਆਵੀ ਮੌਜ਼-ਮਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸਤ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ' ਦੀ ਗੱਲ ਸਹਿਣ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਵਤਾ ਸਰੂਪ ਪਤੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕੀਤੀ, ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਬੋਲਿਆ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਲੇਸ਼ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੇ ਪੇਕੇ ਵੀ ਮੇਰੀ ਮੱਦਦ ਤੇ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇਹ ਮੂੰਹੋਂ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਤਾਂ ਬੋਲਣ ਨਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਂ ਛਕਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਮਸਾਣ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ, ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ, "ਸਾਡੀ ਭੈਣ ਦੀ ਖਾਣ-ਹੰਢਾਣ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਇਹ ਕੀ ਪੰਗਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਉਬਲਦੇ ਰਹੇ, ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਰਹੇ, ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਇਹ ਅਡੋਲ ਰਹੇ ਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਮਾੜਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਮੂੰਹੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ।

ਰਾਤ ਸਾਰੀ ਮੈਂ ਸੋ ਨਹੀਂ ਸਕੀ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦਮੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੇਰਾ ਕਠੋਰ ਮਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਨਾ ਮੰਨਿਆ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਿਸਤਰੇ ਤੋਂ ਉਠੀ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਠ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸ ਵੇਲੇ, ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ

ਪੈਰ ਫੜ ਲਏ। ਮੈਂ ਛੁਡਾਵਾਂ ਤੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਾਂ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣ, ਨਹੀਂ ਭਲੀਏ ਤੂੰ ਧੰਨ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕਪਾਟ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। **ਤੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕੱਚਾ ਤੇ ਝੂਠਾ ਹੈ।** ਹੁਣ ਤੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਨਾ ਛਕ ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰ ਚੁੱਕਿਆ।

ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲਾ ਤੂਫਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੂਸਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਪਾਸ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਜਾਉ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਆਪੇ ਸੰਭਾਲ ਲਵਾਂਗੀ। ਭਰਾ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਪਤੀ ਦੇ ਪਾਸ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈ। ਗਲ ਵਿੱਚ ਪੱਲਾ ਪਾ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ "ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਮੈਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਂ।"

ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਬੀਬੀ ਦੇ ਫੇਰ ਨੇਤ੍ਰ ਜੁੜ ਗਏ। ਧੰਨ ਹੋ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਕੌਤਕ ਰਚ ਕੇ, ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਅਉਗਣਹਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੜ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ।

3. ਬਲਸ਼ਾਲੀ ਬੀਬੀ

ਬੀਬੀ ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਪੱਕ ਬੀਬੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੀਬੀ ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਾਂ। ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਪੰਗਤ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਛਕਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਬੈਠੇ

ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬੀਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਲਗਨ ਬੜੀ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਬੀ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਧੰਨ ਹੈ। ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਚੰਗਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਇਸਦਾ ਪਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਹ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰੇ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ 'ਚੰਗੇ' ਵਾਲੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਮੈਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹੋ। ਇਹ ਸਭ ਮੇਰੀ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਗੰਦਾ ਜੀਵਨ ਸੀ।

ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁੱਝ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬੀ, ਕਬਾਬੀ, ਗੰਦਾ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਂਦੇ, ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦੇ ਤੇ ਮੈਂ ਟਿੱਚਰਾਂ, ਹੁੱਜਤਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਆ ਗਏ। ਮੈਂ ਲੋਹਾ ਲਾਖਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਪੀਲਾ- "ਆਹ ਕੀ ਕੀਤਾ, ਜਾਹ ਨਿੱਕਲ ਜਾ ਮੇਰੇ ਘਰੋਂ, ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।" ਮੈਂ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਇੱਕ ਪੈਗ ਹੋਰ ਲਾ ਕੇ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸਨੇ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਰੋ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਮਰਜ਼ੀ, ਪਰ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਵੋ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮੋਹਰ (ਬਖਸ਼ਿਸ਼) ਹਨ। ਇਹ ਧੀਰਜ ਵਾਲੇ ਬੋਲਾਂ ਨੇ, ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਖਿਝ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਧੂਹ ਘਸੀਟ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁੰਡਾ ਲਾ ਲਿਆ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਮਾਘ (ਜਨਵਰੀ) ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਬਾਹਰ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਕਹਾਂ

'ਜਾਹ ਚਲੀ ਜਾ' ਇਹ ਕਹੇ "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ" ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਮੰਜੇ ਤੇ ਬੈਠਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਬਾਹਰ ਕੰਧ ਤੋਂ ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਅਡੋਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲੀ ਜਾਵੇ, ਵਿੱਚ-ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵੀ ਗਾਵੇ।

ਸਾਡੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਸਹਿਮੇ ਤੇ ਡਰੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਇਵੇਂ ਹੀ ਲੰਘੀ, ਇਹ ਅਡੋਲ ਰਹੀ ਤੇ ਮੈਂ ਭਟਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਵਜੇ, ਮੈਂ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਲਿਆ ਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਤੇ ਪਾ ਕੇ, ਰਜਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਠੰਢ ਨਾਲ ਕੰਬ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਨੋਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਨੋਂ ਡਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤੇ ਡੋਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿ ਕੀ ਕਰੂਾਂ?" ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਇਆ ਪਿਆਇਆ। ਫਿਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿੱਤਨੇਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ।

ਮੈਂ ਕੰਮ ਤੇ ਤਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਪਰ ਡਾਢਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਔਖਾ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਢਾਹ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਕਹਿੰਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡਣ ਲਈ ਵੀ ਕਹੇਗੀ। ਮੈਂ ਆਦਮੀ ਹਾਂ, ਔਰਤ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗਾਂ। ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡ ਵੀ ਦਿਆਂ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਲਈ ਕਹੇਗੀ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਕਹਾਂ ਕਿ "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਣਾ"। ਪਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗਲਤੀ ਕੱਢਣੀ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦ ਘਰ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਗਲ ਪੈ ਗਏ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰਾਤ ਸਾਡੀ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਘਰੋਂ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ

ਬੜਾ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਕਿਹਾ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਮਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਗੱਲ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਨਿੱਕਲੀ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਡਾਂਟਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀਦਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ। "ਇਹ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਹਨ, ਖਬਰਦਾਰ! ਜੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਬੋਲਿਆ।"

ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ (ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਬਚਨਾਂ) ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿਘਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਦ ਮੇਰਾ ਆਪਣੇ ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ, ਕੁੰਡਾ ਲਾ ਕੇ, "ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਇਆ, ਮਨ ਹੌਲਾ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਚੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਲੈ ਬਈ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪੀਣੀ।

ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ, ਹੱਥ ਜੁੜ ਗਏ। ਬੜੇ ਭਾਵ ਪੂਰਤ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਅੱਜ ਹੋਰ, ਕੱਲ ਹੋਰ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਮੇਰਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਦਲ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ।

4. ਜੀਵਨ ਬਦਲ ਗਏ

ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਬਟਾਲੇ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਖੋਲ੍ਹ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ, ਨਾਮ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ,

ਸ਼ਾਇਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ-ਪਤਨੀ ਵੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਬੀਬੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ - ਜੀ, ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਬਹੁਤ ਪੀਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਛੁਡਵਾ ਦੇਵੋ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਜੀ ਛੱਡਣੀ ਤਾਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਹੈ, ਉਂਝ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਆ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਵੇਖਾਂਗੇ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸਾਥੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭੈਣ ਜੀ ਆਪ ਤਾਂ ਪੇਕੇ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਚੂਰ ਸਨ। ਡਿੱਗਦੇ-ਢਹਿੰਦੇ ਬਾਹਰਲਾ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਆਏ। ਅਸੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਏ।

ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਆ ਗਏ। ਕੁਝ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਸਨ। ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਖੂਬ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੁਣ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪੀਣ ਦੀ ਮਾੜੀ ਆਦਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਛੁੱਟਦੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਕੁਝ ਮਿਹਰ ਕਰੋ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮਿਹਰ ਤਾਂ ਪਿਆਰਿਓ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰਾ ਆਪਣਾ ਮਨ ਪੱਕਾ ਕਰੋ। ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਦੇਗ ਸਜ਼ਾਈ ਜਾਵੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣ ਕਰੋ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪੀਵਾਂਗਾ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਅੱਗੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪ੍ਰਣ ਤੇ ਪੱਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਐਸਾ ਹੀ ਹੋਇਆ, ਅਰਦਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰੇ

ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਇਲਾਜ ਹੈ। ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਧਿਆਨ ਦੇਵੋ ਕਿ ਆਰਜ਼ੀ ਇਲਾਜ ਆਰਜ਼ੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੀਰ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋ ਕਿ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ, ਬਾਬਾ ਜੀ, ਕਿਹੜਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ, ਤੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਹੈ?

ਪਿਆਰਿਓ, ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ। ਠੀਕ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੀਰ ਬੋਲਿਆ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਆਇਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਵੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਤੇ ਵੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਣ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਰੋਮਾਂ/ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਭੈਣ ਜੀ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਤੇ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਵੇ, ਪਰ ਆਪ ਮਨਮਤਿ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸੋ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਸਮਾਗਮ ਕਦੋਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ (ਪਤਨੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਮੱਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ, ਚੰਗੇ ਪਾਸੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਹੁਣ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰੋ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਓੜਕ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲਿਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਲੜ ਲੱਗ ਕਿ ਖੇੜਿਆਂ ਭਰਿਆ ਆਨੰਦਮਈ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

5. ਧੰਨ ਗੁਰੂ! ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ!!

1976 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁੱਖ ਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜਥਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁੱਝ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਤੇ ਫਿਰ ਉੱਚੀ ਰੌਲੇ ਜਿਹੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਜ਼ਰਾ ਰੁਕ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਜੇਬ ਕੱਟ ਲਈ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਕੁ ਪੈਸੇ ਸਨ। ਪੱਕਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਤਨੇ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪੂਰੇ ਸਿੱਖੀ ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸਜ਼ੀਲੀ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਹੀ ਆ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ।

ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਗੁਰਮੁਖੋ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜੇਬ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਜੇਬ ਕੱਟਣ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਆਪਣਾ

ਹੀ ਢਿੱਡ ਨੰਗਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਿੰਘੋ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਔਖੀ ਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਵਾਲੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ ਨੂੰ ਲੋਕੀਂ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅਖਬਾਰ ਲਿਖਣ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਬ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਨਿੱਕਲਿਆ, " ਧੰਨ ਗੁਰੂ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ।"

6. ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕੀਰਤਨ – ਵਾਹ!

ਭਾਈ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸੋਂ, ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਦੀਵਾਨਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਕੀਰਤਨ ਭੇਟਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ, ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਫਿਰਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ, ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਐਡੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਗਏ ਤੇ ਮਨੋਂ ਨਿੱਕਲਣ ਨਾਂ। ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ, ਜਾਵਾਂ, ਕਿ ਨਾਂ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜਰੂਰ ਜਾਵੋ, ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਪੋਂਸਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਟਿਕਟ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਇਆ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਵੀਜ਼ਾ ਲਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ, ਜੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਤੇ ਚੰਗਾ

ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਾਂ ਲੱਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂ ਨਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ।

ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਖ਼ੂਬ ਲਾਹੇ ਲਏ, ਵਾਪਸੀ ਤੇ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਸਾਰੀ ਮਾਇਆ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਸੀ ਸਭ ਨੂੰ, ਕੀਰਤਨ ਭੇਟਾ ਲੈਣੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਟਿਕਟ ਖਰਚ ਤੋਂ ਵਧੀ ਮਾਇਆ ਵੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੌਮ ਨੂੰ ਐਸੇ ਜੀਵਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।

7. ਸੁਣੀ ਸੁਣਾਈ ਗੱਲ ਤੋਂ ਤੋਬਾ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਵੇਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋੜਾ ਘਰ ਵਿਖੇ, ਆਪਣੇ ਜੋੜੇ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਵਾਹ ਭਾਈ ਵਾਹ, ਅਨੰਦ ਆ ਗਿਆ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਕੇ। ਬੜੀ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੇ, ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਸ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ, ਜੋ ਕਰਤੂਤ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸੁਣੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਨਹੀਂ, ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ?

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਲੈ, ਫਿਰ ਸੁਣ ਕੰਨ ਲਾ ਕੇ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖ ਅਮੀਰ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਖੀ ਮਾਇਆ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾਂਸ ਕਲੱਬਾਂ/ਪੱਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੇੜੇ ਮਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਇਹ ਤਾਂ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਏਨੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਇਵੇਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਦੁੱਧ ਧੋਤੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਕਰਤੂਤ ਇਹ, ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਨਰਮ ਜਿਹੇ ਲਹਿਜੇ ਨਾਲ ਬੋਲ ਪਿਆ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਤੱਤ ਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਦਾ ਗੰਧ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਨਾ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਤੁਹਾਡਾ ਮਤਲਬ, ਮੈਂ ਗਲਤ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਪਰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤਿਆਂ ਸੱਚ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕਿਥੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ?

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜ਼ਰਾ ਝਿੱਜਕ ਕੇ): ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਕਿਸ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਨਾਮ ਦੱਸੋ, ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਨਾਮ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋੜਾ-ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਾਫੀ ਲੋਕ

ਉਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਖ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਤੂੰ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਤੂੰ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਦੱਸ, ਅੱਜ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸੁਣੀ ਸੀ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਨਹੀਂ ਜੀ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਟਿਕਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੇਰਾ-ਫੇਰੀ ਤੇ ਗੰਦੇ ਇਖਲਾਕ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਤੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਉਹੀ (ਸੱਚੀ ਜਾਂ ਝੂਠੀ) ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹੋ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਘਬਰਾ ਕੇ): ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ। ਪਰ ਕੀਤਾ ਕੀ ਜਾਵੇ?

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਗੁਰਮੁਖੋ, ਕੀਤਾ ਇਹ ਜਾਵੇ, **ਜੋ ਵੀ ਮਾੜੀ, ਝੂਠੀ, ਗੰਦੀ ਗੱਲ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹੋ, ਉਸਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰੋ। ਝੂਠ ਤੇ ਗੰਦ ਨੂੰ ਫੈਲਾਓ ਨਾਂ। ਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਵਧੀਆ ਗੱਲ/ਵਿਚਾਰ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕਰੋ। ਮਤਲਬ "ਬੁਰਿਆਈ ਦਬਾਓ ਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਫੈਲਾਓ" ਵੱਸਦੇ ਰਹੋ ਤੇ ਉਜੜ ਜਾਵੋ, ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਇਹੀ ਡੂੰਘੀ ਰਮਜ਼ ਹੈ।**

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ, ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤਿੰਨੇ ਫੇਰ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਉਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਭਈ, ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੁਸੀਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਦੱਸੀ ਸੀ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਤੇ ਝੂਠੀ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਮੈਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਜਦ ਤੱਕ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲਈ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੋ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਗਏ ਸਨ। ਉਥੇ ਜਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਲ, ਮੇਰੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸਨ ਕਿ ਐਸੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸੱਜਣ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨਾਊਂਸਮੈਂਟ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੱਜਣ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੱਸਣ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਮਾਇਆ ਆਦਿ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਂਝ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣੀਆਂ ਪਛਾਣੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਐਸੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਝੱਟ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਡਾਂਸ ਕਲੱਬਾਂ/ਪੱਬਾਂ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਫੋਨ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲਓ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੰਗ ਕੇ ਲਈ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਗੱਲ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਕਰਾਂਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਜਦ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਡਾਂਸ ਕਲੱਬਾਂ/ਪੱਬਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕਦਮ ਤ੍ਰਭਕ ਗਏ। ਡਾਢੇ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਹਫਤਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਇੱਥੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ) ਬਤਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾਂਸ ਕਲੱਬ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਗਏ ? ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਹੈ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਫੋਨ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ ਮਾਇਆ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਖੀ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਐਸੀ ਝੂਠੀ ਇਲਜ਼ਾਮ- ਬਾਜ਼ੀ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਪੀਲਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ): ਯਾਰ, ਇਹ ਜਰੂਰ ਕੋਈ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਧਰਮ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨ ਲਈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ, ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮੈਂ ਜਰੂਰ ਪਤਾ ਲਗਾਵਾਂਗਾ ਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਪਿਆਰਿਓ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ-ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੋਗੇ। ਕਿਉਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਕੱਲ੍ਹ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇਸੇ ਪਾਸੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਫਿਰ, ਹੋਰ ਕੀ ਕਰੀਏ ? ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਦੱਸੋ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋੜਾ ਘਰ ਨੇੜੇ, ਉਸ ਆਦਮੀ ਤੋਂ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਣਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੋ ਹੀ ਨਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਾਜਿਸ਼ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ ? **ਦੁਖਾਂਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਚੁਗਲੀ ਨਿੰਦਾ ਵਾਲੀਆਂ ਗੰਦੀਆਂ-ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਜਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਝਟਪਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।**

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ, ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਦੱਸੋ ਕਿ ਜੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ?

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਤਦ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾ ਕੇ ਨਾ ਰੱਖੋ। **ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿਕਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਚਾਰ (ਸਿੱਖਿਆ) ਟਿਕਾਓ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।**

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਦੋਵੇਂ): ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ: ਮੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਨਹੀਂ, ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ, ਜਿਸਨੇ ਐਸੀ ਮੱਤ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੇ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਕੇ, ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

8. ਕਰਨਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੱਡ-ਬੀਤੀ

ਮੈਨੂੰ ਸੋਹਣਾ, ਬਾਂਕਾ ਤੇ ਟੌਹਰੀ ਲੱਗਣ ਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ੌਕੀਨੀ ਬਹਾਨੇ ਹੀ, ਮੈਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਟਰਿੱਮ (ਕੱਟਣ) ਕਰਨ ਦੀ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲਈ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਕਲਰਕ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹੈ, ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦਾੜ੍ਹਾ ਟਰਿੱਮ ਨਾਂ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਿਆਦਾ ਸੋਹਣੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਨੈਲਿਟੀ ਵਾਲੇ ਲੱਗੋਗੇ।

ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੇਠਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਕਾਹਨੂੰ ਸੁਣਨੀ ਸੀ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਾਬਾ ਜੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਬੜੇ ਜਾਣੂੰ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਚੱਲੋ, ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਉਥੇ ਆਪੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਪਰ ਮੈਂ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ, ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਰੂਰ ਚੱਲੋ। ਮੈਂ ਅੱਧੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ

ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਜੀ ਕਰਨਲ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਨੇ, ਚੰਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਤੇ ਸਿਆਣੇ ਹਨ, ਪਰ ਦਾੜ੍ਹੀ ਟਰਿੱਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝਾਓ। "

ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੜੇ ਧੀਰਜ ਤੇ ਮਿਠਾਸ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ - "ਕਰਨਲ ਸਾਹਿਬ ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਬੇਸਮਝ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਝਦਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਾਈਏ" ਏਨੇ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਰੌਲੇ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ? ਉਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝਟਪਟ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ - ਜੀ, ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡਾਂਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ, ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਪਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ? ਬਾਬਾ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਖੋਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਰੋਮ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਧਰਵਾਸ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਮੈਨੂੰ ਟਿੱਚਰਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਜਦ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ - ਬੀਬੀ ਜੀ ਦਾਲ ਦੇਣਾ, ਬੀਬੀ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ 'ਬੀਬੀ ਜੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾ ਹੋਵਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਾਂ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਥੱਲੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਤੁਸੀਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾ ਹੋਵੋ।" ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੋਏ "ਦੇਖੋ ਕਰਨਲ

ਸਾਹਿਬ, ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਰੰਗ, ਜਿਸ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਰੋਮਾਂ (ਵਾਲਾਂ) ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਹ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਝੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਕੈਸੀ ਅਜਬ ਹਾਲਤ ਹੈ।"

ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਹ ਬਚਨ, ਮੈਨੂੰ ਗੋਲੀ ਵਾਂਗ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਮ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਬੜੀ ਆਜਿਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਰੋਮਾਂ, ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ।" ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਸੰਗਤ ਸਦਕਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਗਿਆ।

9. ਸੋਹਣਾ ਮਨੁੱਖ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ ਘਰ ਦਾ ਮੁੱਛ ਫੁੱਟ ਗੱਭਰੂ, ਜਿਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਪਿਆਰੇ-ਪਿਆਰੇ ਘੁੰਘਰਾਲੇ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਰੋਮ, ਅਜੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ੌਕੀਨ ਮੁੰਡਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਬਾਂਕਾ ਲੱਗਣ ਦਾ, ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਹੀ ਚਾਅ ਸੀ, ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਲਏ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਸਦੀ ਛਬੀਲੀ ਦਿੱਖ ਵੇਖਣ ਲਈ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਸਦੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਯਾਰ, ਤੂੰ ਸੋਹਣਾ ਤਾਂ ਬੜਾ ਹੈ ਤੇ ਤੇਰੀ ਟੌਹਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਤੂੰ ਪੱਗ ਲਾਹ ਕੇ, ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਅਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮੁੱਛ ਮੁਨਵਾ ਦੇਵੇਂ , ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲੱਗੇਂਗਾ।"

1 ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਐਵੇਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਬੜਾ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਤੇ "ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣ" ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਕੇਸ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀ। ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਲੰਘ ਗਏ।

ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਘੋਨ-ਮੋਨ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਪਰਤਿਆ। ਮਾਂ ਤੇ ਭੈਣ ਇੱਕ ਦਮ ਤ੍ਰਭਕ ਗਈਆਂ - 'ਬਲਵਿੰਦਰ, ਹੈਂ, ਤੂੰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਹੀ ਹੈਂ, ਇਹ ਕੀ ਕੀਤਾ, ਭੂਤ ਜਿਹਾ ਬਣ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈਂ।' "ਭੈਣ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।" "ਸੋਹਣਾ! ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਨਿਰਾ ਮੁਸ਼ਟੰਡਾ, ਬਦਮਾਸ਼ ਜਿਹਾ ਬੇਵਕੂਫ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈਂ।" "ਜ਼ਰਾ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਸ਼ੀਸੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖ, ਕੀ ਭੇਡੂ ਜਿਹਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈਂ।" "ਨਾਂ, ਨਾਂ ਭੈਣ ਇਉਂ ਨਾ ਕਹੋ, ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜੇ ਵਾਲ ਕਟਵਾ ਦੇਵੇਂ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗੇਂਗਾ।"

ਭੈਣ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀਰ ਤੇ ਤਰਸ ਜਿਹਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਵੀਰ, ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਟੌਹਰ ਦਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸੀ ਤੇ ਨਵੀਂ-ਨਵੀਂ ਉਤਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ, ਤੈਨੂੰ ਖੂਬ ਫੱਬਦੀ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਰਤ ਖੇਡੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਛਾਣ-ਪੱਤਰ ਵਾਲੀ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਖ, ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਂ ਤਾਂ ਰੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਿਤਾ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਡਾਂਟ-ਫਾਂਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ, ਤੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿੱਕਲਿਆ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਪੁੱਠੇ-ਸਿੱਧੇ ਵਿਚਾਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਐਡਾ ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਡਾਂਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਠੰਢੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੋਚਦਾ ਹੈ - ਆਖਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੈਂ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਣ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੈੜਾ ਲੱਗਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਮੇਰੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਨ ਹੈ।

ਪਰ ਅੱਜ ਕਿੱਧਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਸਵੱਖਤੇ, ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਘਰੋਂ ਨਿੱਕਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੇ ਵੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੀ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਸਗੋਂ ਭੈਣ ਦੇ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਡ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਘਰੋਂ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ, ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਈ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ, ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਫੋਟੋ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈ ਲਈਆਂ।

ਹੁਣ ਉਹ ਦਰੱਖਤ ਹੇਠਾਂ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਤਿੰਨੇ ਫੋਟੋਆਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਬੜ੍ਹੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਘੋਨ-ਮੋਨ ਵਾਲੀ ਫੋਟੋ ਕਾਰਡ ਵਾਲੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਛੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਹੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਕੀਤਾ ਵੀ ਕੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ? ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰ, ਆਪ ਹੀ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੋਹਣਾ ਬਣਦਾ-ਬਣਦਾ, ਮੈਂ ਕਰੂਪ (ਬਦਸ਼ਕਲ) ਬਣ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਵਧੀਆ ਸਾਬਣ, ਕਰੀਮਾਂ, ਪਾਊਡਰ ਤੇ ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੋਹਣਾ ਬਣਨ ਦੀ ਕਸਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਸਾਬਣ , ਕਰੀਮਾਂ , ਪਾਊਡਰ ਤੇ ਤੇਲ ਖਰੀਦ ਲਏ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ

ਦਸਤਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਮੇਰਾ ਚਲਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੈਲਮੈਟ ਪਾਉਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੈਲਮੈਟ ਵੀ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੈਲਮੈਟ ਪਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਖੈਰ ਹੈਲਮੈਟ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਹੈਲਮੈਟ ਪਾਈ ਜਦ ਬਲਵਿੰਦਰ ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਕਹਿਰੀ ਸੱਟ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੇ ਕੇਸ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਬੋਲ ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਬਹੁਤੇ ਸਾਬਣ, ਕਰੀਮਾਂ, ਪਾਊਡਰ ਤੇ ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਕਿਨ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ, ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਕਿੱਲ (ਛਾਲੇ) ਜਿਹੇ ਪੈ ਗਏ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਏਨਾ ਕਰੂਪ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣਾ ਚੇਹਰਾ ਰੁਮਾਲ ਨਾਲ ਕੱਜੀ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਸਕਿਨ ਸਪੈਸਿਲਿਸ਼ਟ ਡਾਕਟਰ ਵੀ, ਉਸਦਾ ਗੁਆਚਿਆ ਸੁਹੱਪਣ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਿਆ ਸਕੇ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸੋਚਦਾ, ਕਰਨਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਹੋ ਕੀ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਉਹ ਬੇਚੈਨੀ ਵਿੱਚ ਸੋਹਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੇਖੇ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮੁੰਡਾ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਉਸਦੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਸੋਹਣਾ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਧੁਨ ਵਿੱਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੱਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਲੀਆਂ,

ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਹਰ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਨੀਝ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਹਣਾ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਹਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਆਉਂਦੀ ਤੇ ਮੁੰਡੇ, ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਠੀਕ ਪਰਖ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਖ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਮ ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰਾਂ ਤੇ ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਕਬੂਲ ਨਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਹਰੇਕ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਸਤਾਰ ਵਾਲੀ ਦਿੱਖ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸਨੇ ਮੋਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਆਪਣੀ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੜਕ ਦੇ ਇਕ ਮੋੜ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕਰਕੇ ਰਫਤਾਰ ਘਟਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਹੱਪਣ ਦੀ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇੱਕ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਆ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰ ਤੱਕ ਨੀਝ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਹਾਂ, ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ, ਇਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮੈਂ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸੱਲੀ ਕਰਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਸੋਹਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਰਾਜ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਹੋ, ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਾਬਣ ਕਰੀਮ, ਪਾਊਡਰ ਤੇ ਤੇਲ ਵਰਤਦੇ ਹੋ?" ਇੱਕੇ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹਿਆ।

ਮੈਂ ਸੋਹਣਾ ਹਾਂ, ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਾਬਣ, ਕ੍ਰੀਮ, ਪਾਊਡਰ ਤੇ ਤੇਲ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ। ਹਾਂ, ਸਵੇਰੇ ਜ਼ਰਾ ਜਲਦੀ ਉਠਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੇ ਚਲਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰੀਦਾ ਹੈ , ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਲੇ ਜੇ ਟਾਈਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ **"ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ"** ਕਰ ਲਈਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਦਾ ਹੈ। ਸੌਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰ ਕੇ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਜਾਈਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ, ਖਾ ਪੀ ਲਈਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸੋਹਣੇ ਬਣਨਾ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ - "ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦਗ-ਦਗ ਕਰਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ, ਜੋ ਲਾਲ ਰੰਗੀ ਭਾਅ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਕੀ ਰਾਜ਼ ਹੈ" "ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਲਟਾ ਸਿੱਧਾ ਸੋਚਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਾਦਾ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਹੈ।" ਮੈਂ ਸੋਹਣਾ ਹਾਂ ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗੀ ਭਾਅ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਬਾਕੀ ਮੈਂ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਵਕਤ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇ, ਕਦੇ ਫੇਰ ਗੱਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਹਾਂ, ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਇਤਨਾ ਜਰੂਰ ਕਹਿ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਾਰ ਮਨ ਤੇ "ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ" ਦੀ ਕ੍ਰੀਮ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਗਾ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਦੇ ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ, ਸੋਹਣਾ ਛਬੀਲਾ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਿਆਰਾ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਪੈਡਲ ਮਾਰਦਾ-ਮਾਰਦਾ, ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਓਹੋ, ਨਾ ਮੈਂ ਨਾਮ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਨਾ ਪਿੰਡ ਪਤਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਬੜੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਕੀਤੀ। ਸੋਹਣੇ ਮਿਲੇ ਵੀ ਤੇ ਚਲੇ ਵੀ ਗਏ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਦਮ ਖਿਆਲ ਆਇਆ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਤਾਂ ਮੁੜੇਗਾ ਹੀ ਨਾਂ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫੇਰ ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਕੀ ਪਤਾ, ਉਸਨੇ ਕਦੋਂ ਮੁੜਨਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਉਥੋਂ ਜਰਾ ਵੀ ਇੱਧਰ-ਉਧਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਸੜਕ ਦੇ ਉਸੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਗੱਡੀ ਰੱਖੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਿਆਰੇ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਤਨਾ ਸੋਹਣਾ ਗੱਭਰੂ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੋਹਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੱਸਣ ਕਹਿਣ ਤੇ ਵੀ, ਇਸ ਨੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਗੌਲਿਆ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਗੱਲ ਨਿਬੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਾਰਾ ਦਿਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਬੜੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਕੇ, ਉਡੀਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਢਲਦੇ ਦਿਨ ਜਦ ਉਹ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਉਥੇ ਦਾ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਗਏ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਵਿੰਦਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੁੱਖ, ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਿਆ।

10. ਗੁਰਮੁੱਖ ਪਹਿਰਾਵਾ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ 'ਡੌਲੀ' ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। "ਨੀ, ਤੂੰ ਕੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਝੱਲੀ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈਂ" ਡੌਲੀ ਨੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰ ਕੀਤੀ। "ਤੇ ਤੂੰ, ਕਾਰਟੂਨ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸਾਂ" "ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਡੌਲੀ ਜੋ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਲੱਗਾ। "ਹੁਣ ਤਾਂ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ, ਕਲਾਸ ਲਗਾਉਣੀ ਹੈ, ਰਿਸੈਸ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ ਖਬਰ ਲਵਾਂਗੀ"। ਡੌਲੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ, ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸਲਵਾਰ ਕਮੀਜ਼ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿਰ ਤੇ ਦਸਤਾਰ (ਕੇਸਰੀ) ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ (ਕ੍ਰਿਪਾਨ) ਉਪਰੋਂ ਦੀ ਸਜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਡੌਲੀ ਨੇ ਜੀਨਜ਼ ਨਾਲ ਟਾਪ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਖਲਾਰੀ ਮਾਡਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਿਸੈਸ ਸਮੇਂ, ਦੋਵੇਂ ਫਿਰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਡੌਲੀ – ਪਰਮਿੰਦਰ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰੀਫ ਕੁੜੀ ਸਮਝਦੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਸਵੇਰੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਰ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਤੇਰੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦਾ, ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲ ਤੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸੱਚਾਈ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ।

ਡੌਲੀ– ਭਲਾ ਤੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਗਲਤ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ?

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਰਗੀ ਲੱਗਣਾ, ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ

ਅਸਾਂ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਹਰਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਤੇਰਾ ਮੈਨੂੰ 'ਝੱਲੀ ਜਿਹੀ' ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਡੌਲੀ (ਕੁਝ ਨਰਮ ਹੋ ਕੇ)– ਪਰਮਿੰਦਰ, ਦੇਖ ਤੂੰ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈਂ, ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਤੈਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਡੌਲੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਕਿ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰ ਕੱਜਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ, ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ (Backward) ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਤੇ ਅੱਧੇ ਨੰਗੇ ਡਰੈੱਸ ਨੂੰ, ਤੁਸੀਂ ਮਾਡਰਨ ਸਮਝਦੇ ਹੋ। ਮਾਡਰਨਿਟੀ, ਮੇਰੀਏ ਸਹੇਲੀਏ, ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਉਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਡੌਲੀ– ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਰੈੱਸ ਮਾਡਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਮਾਡਰਨ ਹੋਣਗੇ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਜ਼ਰਾ ਆਪਣੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ, ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਡੌਲੀ– ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਡਰਨ ਡਰੈਸ ਪਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਮਾਡਰਨ ਸਮਝ ਲੈਣਗੇ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਡਰਨ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਦੇਖ, ਤੇਰੇ ਮਾਡਰਨ ਡਰੈਸ ਦੀ, ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਲ, ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਤੇਰੇ ਲਈ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੇਜ਼ ਟਰੈਫਿਕ ਵਿੱਚ ਇਕ-ਦੋ ਵਾਰੀ, ਤੂੰ ਮਸਾਂ-ਮਸਾਂ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਤੋਂ ਬਚੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਨਾ ?

ਡੌਲੀ– ਇਹ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ, ਕੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ, ਮੈਂ ਵਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਚਲਾਵਾਂਗੀ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦੀ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਟਾਪ,

ਤੇਰੀ ਜੀਨਜ਼ ਪੈਂਟ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਪਿੱਠ ਨੰਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਜਦੋਂ ਲਾਈਟਾਂ ਤੇ ਰੁਕੇ ਸਾਂ, ਤੂੰ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੇਰੀ ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਤੇਰੀ ਪਿੱਠ ਬੜੀ ਨੀਝ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ "ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੀ" ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਡੌਲੀ (ਬੇਸ਼ਰਮ ਹੋ ਕੇ)– ਚੱਲ ਚੰਗਾ, ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਮੁੰਡਾ ਪੱਟ ਲਵਾਂਗੀ ਤੇ ਫੇਰ ਉਸੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗੀ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਡੌਲੀ, ਭੋਲੀਏ ਤੈਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਮਰਦਾਂ (ਨੌਜਵਾਨਾਂ) ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗਲੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਅਵਾਰਾ ਗਰਦੀ ਕਰਨ ਤੇ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਲੱਟੂ ਹੁੰਦੇ ਫਿਰਨ। ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ, ਭੈਣ ਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ, ਨਾਂ ਨੰਗੇਜ਼ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁੰਡੇ ਕਿਉਂ ਹਰ ਸਾਲ ਏਧਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ, ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ ਤਜ਼ਰਬਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਵੇਖੀਂ, ਤੈਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡੌਲੀ– ਪਰਮਿੰਦਰ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਮੈਂ ਭੁਲੇਖੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਾਂ। ਹੋਰ ਦੱਸ, ਬੜੀਆਂ ਵਧੀਆ ਨੇ ਤੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ– ਮੇਰੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮਾੜੀ ਹਰਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਜੁਰਅੱਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਪੈਰੀਂ ਜੁੱਤੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸਵਾਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨੌਬਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ

ਇਸ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋ ਕੇ, ਪੂਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰ ਆਏ ਹਨ, ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਵਧੀਆ ਨੰਬਰ ਆਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਰਿਸੈਸ ਟਾਈਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਡੌਲੀ ਕਾਲਜ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਕਾਲਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਡੌਲੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ– ਮੈਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਈ ਸਾਂ ਤੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸੂਟ (ਸਲਵਾਰ, ਕਮੀਜ਼) ਸਵਾਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਬਸ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ, ਸਲਵਾਰ ਕਮੀਜ਼ ਹੀ ਪਹਿਨਣੀ ਹੈ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਵੀ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿੱਕਲਦੇ ਹਨ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਡੌਲੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਰਿਟ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਚੱਲ ਆਪਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਡੌਲੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖਾਲਸਾ ਬਣ ਗਈ।

ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵਲੋਂ...

Mathematics ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਗਣਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਬਰਸਰ ਵੀ ਰਹੇ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਮੋਹਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਥੇਮੈਟਿਕਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੱਜ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਾਂ, IAS, IPS, PCS ਅਫਸਰ ਹਨ, ਜੋ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅੱਜ ਵੀ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਰਾਹ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਹਨ। ਸੰਸਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ, ਹੁਣ ਆਪ ਨਿਰੋਲ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਰਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੇਖ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਆਪ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੱਡ-ਬੀਤੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕਦਮ ਮਨ ਨੂੰ ਟੁੰਬ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤੇ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਸ ਹੈ ਪਾਠਕ ਜਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਲਾਹਾ ਲੈਣਗੇ। ਆਪ ਦੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੇ ਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗੇ। **'ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਟਰੱਸਟ'** ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ, ਪਰ ਨਿਵੇਕਲੇ, ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਤਾਂਘ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਰੇਣੁਕਾ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ

sukrittrust@gmail.com 09814612004